

[Helge Larsen.]

frihed og vestens frie adgang til Berlin bevares — herom skal der ikke være tvivl. Men når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at ligesom Vesteuropa har et sikkerhedskrav i spørgsmålene om Tysklands stilling, føler vel også østmagterne, at de har et sådant krav. Jeg tror derfor, at en realistisk vurdering af Tysklandsproblemet må gå ud fra begge sikkerhedskrav, og tanken om en atomvåbenfri og militært udtyndet zone i Mellemeuropa som et led i en afspænding og en ordning af Tysklandsproblemet må derfor på ny overvejes. På baggrund af, at nedrustningsbestræbelserne er gået i hårdknude, vil det også være rigtigt at se, om man ikke gennem sådanne begrænsede nedrustningsaftaler kan komme videre frem.

Vender vi os dernæst til vore hjemlige forhold, kan jeg ikke lade være med at udtrykke en stille undren over den megen blæst, der har stået om den dansk-tyske fælleskommando. Det ærede medlem hr. Poul Sørensen har så ganske tydeligt villet gøre det til et hovedpunkt i konservativ politik, og jeg formoder, at det også er det ærede medlem, der har bevæget Berlingske Tidende til at bryste sig af hans indsats i det udenrigspolitiske nævn, hvis forhandlinger ellers ikke må refereres. Det er altså ikke mere nød, der bryder alle love, men de noble hensigter hos den konservative partiformand. Han fortsætter på det punkt Dagens Nyheders politik. Dette blad gjorde sig jo stærkt bemærket sidst i august ved en forsideartikel med en bombastisk henvendelse til den højtærede statsminister om at frigøre sig fra de radikale af hensyn til fælleskommandoen. Mærkeligt nok fulgtes denne aktion på sin vis op af dagbladet Aktuelt, hvis artikel jeg dog formoder er blevet til i en tilstand af, hvad jeg med et udtryk fra astronomien vil kalde partiel formørkelse, og partielle formørkelser er jo heldigvis kortvarige.

Man vil således se, at det er kræfter uden for det radikale venstre, der har søgt at gøre fælleskommandosagen til intern dansk storpolitik, men sagen ligger jo helt anderledes, end disse manøvrer giver udtryk for, og lad os derfor se på realiteterne i sagen. Vi har i NATO en fælleskommando og har haft det i mange år, en fælleskommando,

der træder i kraft i tilfælde af en krig, hvori NATO og Danmark er impliceret, og hvad det nu drejer sig om, er en nyordning af kommandoforholdene specielt for Østersøområdet og Slesvig-Holsten. Lad os også bare være ærlige og sige rent ud, at der er adskilligt, der ikke tiltaler os ved det nære samarbejde med tysk militær.

Det radikale venstre har under disse forhold medvirket til, at forhandlingerne om en nyordning af kommandoforholdene er ført over fra et tosidet dansk-tysk samarbejde til et bredt NATO-samarbejde. Jeg mener ikke, at vi bør have utak derfor.

Dernæst har vi anset det for vigtigt, at det sikres, at Danmark også under en ny fælleskommandoordning kan opretholde sin klart definerede politik gående ud på for det første, at danske styrker ikke atombevæbnes, og for det andet, at der ikke findes atomvåben på dansk territorium.

Endvidere anser vi det for væsentligt, at der ikke sker beskæring i Danmarks suveræne ret — så lidt som i andre NATO-landes suveræne ret — til selv at afgøre, hvornår vi skal betragte os som værende i krig, således at en eventuel nødsituation ikke kan påberåbes til iværksættelse af fælleskommando.

Endelig mener vi ikke, at det er det bedste tidspunkt for gennemførelse af en nyordning, når Tysklands politik er i støbeskeen, som tilfældet er i øjeblikket.

Hvad jeg her har nævnt, er afgørende for os. Det forekommer mig at ligge på et sagligt plan, og vi har ikke bidraget til at puste til den blæst, som man har rejst. Nu forhandles der om en nyordning, og når resultatet heraf foreligger, skal vi nok tage stilling til den.

Jeg har set, at der i den konservative presse har været anket over, at det radikale arbejdsprogram nævner, at den i forsvarsforliget aftalte tjenestetid på 12 måneder nu må føres ud i livet. Jeg forstår ikke, hvad man kan indvende herimod. Det radikale venstre vedstår naturligvis forsvarsforliget, men der har jo allerede fundet en vis tilgang af frivillige sted, og hvad vi ønsker, er for det første, at man nu finder ud af, om der ikke på den baggrund er mulighed for at begynde en nedsettelse af tjenestetiden foreløbig til 14 måneder, og for det andet, at man aktiverer bestræbel-